

Глас који је Синод СПЦ подигао против предложене верзије Статута Војводине [1](#) покренуо је мртвају српске политике. До тада се чинило да ће "Војводина пасти шап`том". Одмах за тим гласом, међутим, чули су се и први гласови против Статута у владајућој коалицији. Постало је јасно да овакав, какав је, Статут у српској скупштини тешко може да добије већину. Настала је паника код "евро-атлантиста". "Друга Србија" је добила још један напад антицрквене хистерије. Потегнуте су старе оптужбе о "педофилима" и "ратним злочинцима"

[2](#)
. У тај својеврсни "кризни менаџмент" укључио се и Бојан Пајтић. Он је Б92 дао опширан интервју ("Полиграф", 12. фебруар)

[3](#)

Пајтић је, најпре, објаснио да враћање Статута у скупштину АПВ, значи само "да ће бити промењене неке техничке одредбе. Ја не верујем да ће бити више од седам-осам измена које ће се односити рецимо на терминологију(...) Негде треба да се промени зарез, негде у последњој одредби треба да се истакне да тај Закон, односно Статут, ступа на снагу седам дана или осам дана, видећемо који ће бити `вакацио легис` након објављивања самог статута".

Дакле, ако смо се надали да ће Пајтић и састављачи ове верзије Статута нешто суштински да поправе у њему, сада нам је поручено да се варамо. "Неће бити избацивана ни једна надлежност, неће бити искључивана ни једна институција". "Нисмо спремни да развој Војводине и Србије", каже Пајтић, "зауоставимо на тај начин што ћемо следити оне који из чисто политикантских разлога у суштини желе да зауоставе сваку модернизацију и сваку децентрализацију земље".

А једна од тих установа које изгледа хоће "да зауоставе модернизацију и децентрализацију земље" јесте Српска православна црква. Зато је Бојан своју пажњу посветио стању у овој "нонфрендли" установи. Најпре је објаснио да "није уобичајено да се Српска православна црква бави оним темама које ни на који начин не задиру ни у Јеванђеље, ни у Свето писмо". Ово је било веома занимљиво откриће. Мора да је Пајтић преспавао последњих хиљаду година, не приметивши "ситницу" да православне цркве –

од Грчке до Руске – као један од својих главних задатака виде очување и унапређење свог народа. Када једну нацију неко хоће да поцепа у две државе, када од једног народа неко хоће да направи два, нема ништа природније, ништа складније са Јеванђељем, него да помесна православна црква каже о томе коју реч. СПЦ има нешто мало дуже историјско искуство од Пајтића. Из угла тог искуства, "модернизација и децентрализација Србије", какву су прегли да изврше Пајтић и остали реформатори, за Цркву можда пре изгледа као рушење и упропаштавање онога што су поколења наших предака с муком стварала, него као реформа која поправља постојеће. Зато је Црква проговорила. Зато је њена јеванђеоска дужност и била да проговори.

Друга Пајтићева примедба на саопштење Синода била је да то није став СПЦ. Бојан Пајтић дословце вели: "Као неко ко има и родбинске и личне и пријатељске везе са многим људима, епископима Српске православне цркве, могу да кажем да став Синода није став СПЦ. Он је став Синода, односно четири епископа која су то саопштење издала". Ово је бесмислица, у коју тешко могу да поверују чак и редовни конзументи "Е-новина". Свети архијерејски Синод СПЦ је, као што пише у њеном Уставу, "највиша извршна (управна и надзорна) као и судска власт" у СПЦ, односно највише тело које управља Српском православном црквом. Њега чине патријарх и четири архијереја (епископа). Док Свети архијерејски Сабор представља једну врсту скупштине СПЦ, Синод је у функционалном и репрезентативном смислу влада СПЦ. Одритати Синоду легитимитет да говори у име СПЦ може само неко ко не познаје или пак не признаје унутрашње устројство Српске православне цркве. Дакле, то може да чини игнорант, или неко са рушитељским или расколничким амбицијама.

А да такве амбиције можда доиста постоје код Пајтића, види се из тога што он отворено каже да је став СПЦ о Статуту "став четири епископа која су то саопштење издала" и "да се многи епископи не слажу са тим ставом". Пајтић, дакле, мисли да су се митрополит црногорско приморски Амфилохије, епископ Милешевски Филарет, епископ бихаћко-петровачки Хризостом (Јевић) и епископ Жички Хризостом (Столић), који чине Синод (уз болесног патријарха Павла), састали у Патријаршији приватно, ваљда случајно, или као какви узурпатори и потајници, и са тог нелагалног састанка издали некакво нелегитимно саопштење. Све то Пајтић изгледа добро зна јер је он "неко ко има и родбинске и личне и пријатељске везе са многим људима, епископима Српске православне цркве".

Шта то треба да значи? Шта Пајтић хоће да нам поручи? Да ли Пајтић хоће да каже како он зна да став Синода о Статуту није и став епископа сремског Василија, епископа банатског Никанора, епископа бачког Иринеја или епископа јегарског Порфирија? Да ли Пајтић хоће да нам каже како он зна да ови епископи мисле другачије од Синода? Да ли Пајтић хоће да нам каже како он зна да епископи Василије, Никанор, Иринеј и

Порфирије не признају право Светом архијерејском Синоду да говори у име Српске православне цркве? Какве су то приче? Каква је то дрскост једног политичара да тумачи односе у Цркви и окреће владике једне против других?

Штавише, не само да Пајтић као да хоће да направи раскол између српских архијереја (ваљда на "војвођанске" и "србијанске", шта ли?). Он, зарад бирократско-аутономашке политике, изгледа хоће да направи и раскол између архијереја и народа. Послушајте само шта даље вели: "Када погледате резултате избора у Војводини, видећете да је Демократска странка побеђивала скоро у свим срединама у Војводини у другом кругу покрајинских избора и у свим оним срединама које су стопроцентно насељене српским становништвом. (...)Са друге стране видите да у суштини црква излази са једним ставом који се конфронтира са расположењем огромног броја верника СПЦ у Војводини. И то је оно што јесте проблем. (...)Ти људи су гласали за децентрализацију, гласали за регионализацију, гласали за Европу, гласали за модернизацију, гласали да ми један овакав текст предложимо и сада црква заузима један став који одудара од онога што су црквени канони и одудара од онога што је већинско расположење унутар православног корпуса у самој Војводини".

Дакле, Пајтић не само да боље од Синода зна шта мисле српски архијереји. Он боље и од архијереја зна шта мисле српски православни верници! Пајтић је толико mudar да српским владикама отвара очи како СПЦ "заузима један став који одудара од онога што су црквени канони и одудара од онога што је већинско расположење унутар православног корпуса у самој Војводини"! Човек не може а да се не запита – шта је то са њим? Одакле пак он зна "црквене каноне"? Одакле он зна "већинско расположење православног корпуса"? Шта он то прича? Када су били ти избори на којима су "људи гласали за децентрализацију, гласали за регионализацију, гласали да ми један овакав текст предложимо"? Ако се мисли на прошле изборе, он и његови коалициони партнери тада су причали само о "Европи", "бољем животу" и "шенгенским визама". Ни речју нису спомињали ни "Владу Војводине", ни "Представништво Војводине у Бриселу", ни "Војвођанску академију наука", ни "Војводину као део недељивог средњоевропског простора"... Јер да су само једну од тих бирократских утвара поменули, тешко да би од "већинског православног корпуса у Војводини" добили гласове. Пре ће бити да би, како то народ вели, добили мотке. Мотке за оне који оживљавају вампирске псеудо-државне творевине, који нас поново деле и завађају, и који поново, за шаку власти, почињу да растурају ову државу.

И тако је Бојан Пајтић, само у пар реченица, поставио "теолошке" и "канонске" основе за ново чудо на нашим просторима – за "Војвођанску православну цркву". Јер, ако се тврди да Синод СПЦ не поступа "по Јеванђељу" и "црквеним канонима", ако се тврди да неки епископи (ваљда северно од Саве и Дунава), не мисле исто што и други епископи

(ваљда на југу), ако неко тврди да српски синод не изражава "већинско расположење православног корпуса у самој Војводини", није ли логичка последица свих тих тврдњи идеја да су архијереји и православни народ у Војводини "нешто друго" у односу на остатак Србије, није ли логична последица тих тврдњи идеја раздвајања, идеја раскола, идеја о стварању некакве "Војвођанске православне цркве"?

Паметни људи су одмах упозоравали да нам, ако допустимо да нас поново преваре, на крају и то можда следује. И стварно, после "Хрватске православне цркве" (1941-45) и "Црногорске православне цркве" (1993-), што не бисмо добили и "Војвођанску православну цркву"? Нашим "реформаторима" баш добро иде. Што да их не пустимо да нам, поред "Војвођанске владе" и "Војвођанске академије наука", не направе још и "Војвођанску православну цркву"? Сигурно би то значајно унапредило "европске стандарде" у Војводини. Као што би још више те стандарде унапредило стварање "војвођанског језика", "војвођанског народа", и "војвођанске државе", у следећем кораку.

Штавише, што да нашем Бојану не дозволимо да управо он, поред тога што ће бити први "Војвођански премијер", буде и први "Војвођански патријарх"? "То мислим, лично говорим као син православног свештеника", каже нам даље он, "то није добро за Српску православну цркву". Ето, човек је показао да зна шта је добро за СПЦ, за архијереје, за вернике. Што да му не допустимо да "преузме одговорност" и за "децентрализацију", "регионализацију" и "модернизацију" Цркве? Уосталом, како је лепо и сам објаснио на крају интервјуа, "Демократска странка има апсолутну већину у Скупштини Војводине, (...)у републичкој Влади, има председника републичке Владе, председника Извршног већа. Демократска странка је покретач не само процеса децентрализације, него ДС је гарант и уставности и гарант територијалне целовитости у овој земљи". Па, пошто Демократска странка, по Пајтићу, свуда има већину и за све је гарант, онда сигурно има већину и да њега постави на ту функцију.

Шалу на страну, наравно да је Пајтић у овом тренутку далеко од цепања Цркве. Али, погледајте како ради логика ствари, погледајте како делују обраци раздвајања и цепања, како је можда и против воље актера коначни исход радикалнији од првобитних замисли. Ђукановић је само желео да обезбеди власт, па је све више одвајао и заокруживао своју територију. За сада је резултат стварање "црногорског језика" и "монетенегринског" националног и државног идентитета (а сутра, можда, и запоседање храмова СПЦ од стране "ЦПЦ"). То је нешто што ни сам Ђукановић, вероватно, у почетку није желео. Али, тако делује логика ствари. Погледајте само како иза Пајтићевих речи проговара заправо та логика, погледајте како избија, налази свој пут, чак и код човека који ће вам најискреније рећи да му раскол и сецесија нису ни на крај памети. Али, ако се та логика одвајања код Пајтића пробија чак и у питањима цркве, па како ли онда тек она "ради" у питањима институција, у питањима функционисања државе и друштва?

Немојмо се заваравати. Захваљујући нечијој површности и лакомислености нашли смо се у опасним водама. Нашли смо се у водама које нас све могу одвести тамо где уопште не желимо.

Станимо, док није касно, изађимо из те бујице коју не можемо да контролишемо. Статут мора да се суштински поправи, не козметички, не тако што ће да се помери неки зарез. Будимо одговорни, будимо паметни. Погледајмо куда нас води пут којим смо кренули и не срљајмо даље у провалију. Нађимо компромис. Има још модела "децентрализације и модернизације". Заиста не морамо да се држимо овог који производи само распад, свађу и зло.

1. <http://www.nspm.rs/crkva-i-politika/saopstenje-povodom-predloga-statuta-vojvodine.html> [^]

2.

http://www.b92.net/info/vesti/u_fokusu.php?id=381&start=0&nav_id=343611

[

[^](#)

]

3.

http://www.b92.net/info/emisije/poligraf.php?yyyy=2009&mm=02&nav_id=344801

[

[^](#)

]